

УДК 336.25

Прохорчук Н.О. – аспірант

Житомирський державний технологічний університет

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДОХОДІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Науковий керівник: д.е.н., професор Виговська Н.Г.

Prohorchuk N.O. – aspirant

Zhytomyr State Technological University

ECONOMIC ESSENCE AND CLASSIFICATION OF INCOME COMPREHENSIVE EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Supervisor: professor Vygovska N.G.

Ключові слова: дохід, бюджетне асигнування.

Keywords: revenue, budget allocations.

В економічній літературі й досі немає єдиної думки щодо трактування сутності доходу. Українські вчені-економісти такі, як Г. Вознюк та А. Загородній, вважають, що дохід – гроші або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності (виручка). На думку Т.О. Примака, дохід – це виторг підприємства від реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додатну вартість та акцизного податку. С.В. Мочерний, В.С. Марцин, Ю.М. Гончар дохід визначають як грошові надходження за одиницю часу, показник господарської діяльності підприємств, установ, організацій (рис. 1).

Згідно з П(С)БО 15 “Дохід”, визнається під час збільшення активу або зменшення зобов’язання, що зумовлює збільшення власного капіталу (крім внеску учасників), за умови, якщо оцінка доходу може бути достовірно визначена. Критерії визначення доходу при цьому використовуються окремими елементами однієї операції або за двома чи більше операціями разом, якщо це впливає із змісту такої господарської операції (операцій).

Рис. 1. Визнання та відображення доходів у фінансові звітності

Щодо сутності доходів ЗНЗ (Загальноосвітніх навчальних закладів), то у більшості випадків основою їх є бюджетні асигнування, які надаються відповідно до затверджених кошторисів. Згідно з Бюджетним кодексом України бюджетне асигнування – повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов’язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження.

Заїнчковський О.А. та Сторожук Т.М. вважають асигнуваннями суми коштів, які затверджені у бюджеті на видатки на певні заходи. Джога Р.Т. тлумачить асигнування як граничні розміри фінансування з бюджету на рік за кварталами, які передбачаються в річному розписі доходів і видатків відповідного бюджету і в кошторисах видатків бюджетних установ.

На нашу думку, бюджетні асигнування – це кошти, виділені розпоряднику бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення на взяття бюджетного зобов'язання, кредитування та здійснення платежів із конкретною метою у процесі виконання бюджету.

Як показали проведені дослідження, в економічній літературі практично не розглядається питання класифікації доходів. У чинному законодавстві регламентується тільки перелік власних надходжень бюджетних установ:

- плата за послуги, що надаються бюджетними установами відповідно до законів та нормативно-правових актів (плата за послуги, що надаються відповідно до своїх функціональних повноважень; надходження від господарської та(або) виробничої діяльності);

- інші джерела власних надходжень бюджетних установ (благодійні внески, гранти та дарунки тощо).

Вважаємо, що сучасне управління ЗНЗ безпосередньо залежить від чіткої організації бухгалтерського обліку. З метою його удосконалення пропонуємо загальну класифікацію доходів, в якій базовими елементами є дві основні групи доходів, що визначають характер позабюджетної діяльності та фінансовий результат навчальних закладів (рис. 2).

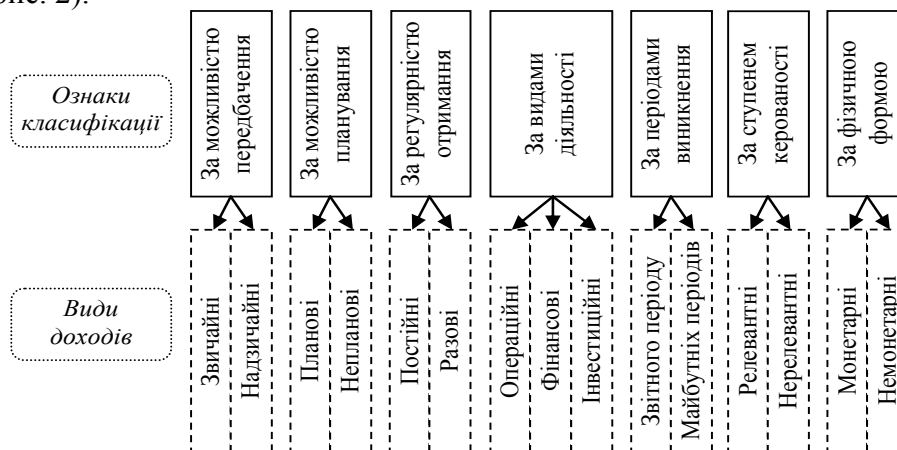

Рис. 2. Загальна характеристика доходів ЗНЗ

Класифікація доходів має велике значення для управлінського обліку. Чітко структуризовані доходи дозволяють правильно зрозуміти їх економічний зміст, визначити склад і структуру, оцінити тенденцію зміни у часі та прийняти оптимальні управлінські рішення.

Отже, економічна сутність доходів полягає у відшкодуванні витрат на ведення діяльності й отримання відповідної суми прибутку, яка забезпечує досягнення стратегічної мети ЗНЗ. Проте в сучасних умовах економічної кризи дефіцит бюджетних коштів позначиться на матеріальному та фінансовому стані закладів освіти, результативність роботи яких визначається рівнем доходів від основної й інших видів діяльності. Уточнена нами науково обґрунтована класифікація доходів для ЗНЗ дасть можливість оперативно реагувати на зміни в їх структурі і управляти ними.